

Asociația română a băncilor

Intermedierea financiară și
amprenta antreprenorială
a României

2023 Asociația Română a Băncilor

Cuprins

- I. Contextul general privind sectorul bancar
- II. Amprenta antreprenorială și finanțarea
- III. Provocări & riscuri
- IV. Abordări necesare

NUMĂR INSTITUȚII DE CREDIT

32 instituții de credit, din care 8 sucursale bănci străine

TOTAL ACTIVE NETE

701,4 mld. lei dec 2022 ▲ 639,8 mld lei dec. 2021

ACTIVE INSTITUȚII CU CAPITAL STRĂIN

68,1% dec. 2022 ▼ 68,2% dec. 2021

INDICATOR DE SOLVABILITATE

21,73% dec. 2022 ▼ 23,32% dec. 2021

INDICATORUL DE ACOPERIRE A NECESARULUI DE LICHIDITATE

241.9% sep. 2021 ● 172.4% în EU

RATA CREDITELOR NEPERFORMANTE

2,65% dec. 2022 ▼ 3,35% dec. 2021

GRADUL DE ACOPERIRE CU PROVIZIOANE A CREDITELOR NEPERFORMANTE

65,9% sep. 2022 ● 43,8% în UE în iun. 2022

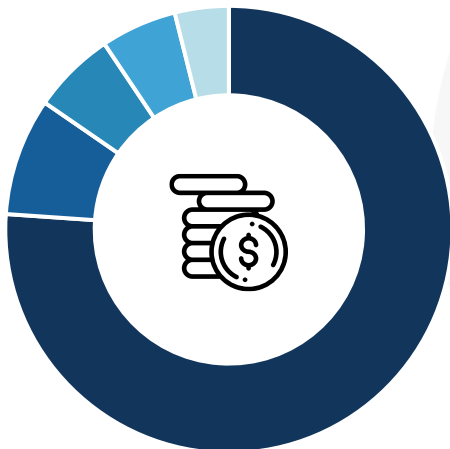
CREDITE ACORDATE/ DEPOZITE ATRASE

70,52% dec. 2022 ▲ 68,78% dec. 2021

COST TO INCOME RATIO

53,6% sep. 2022 ● 61,4% în UE iunie 2022

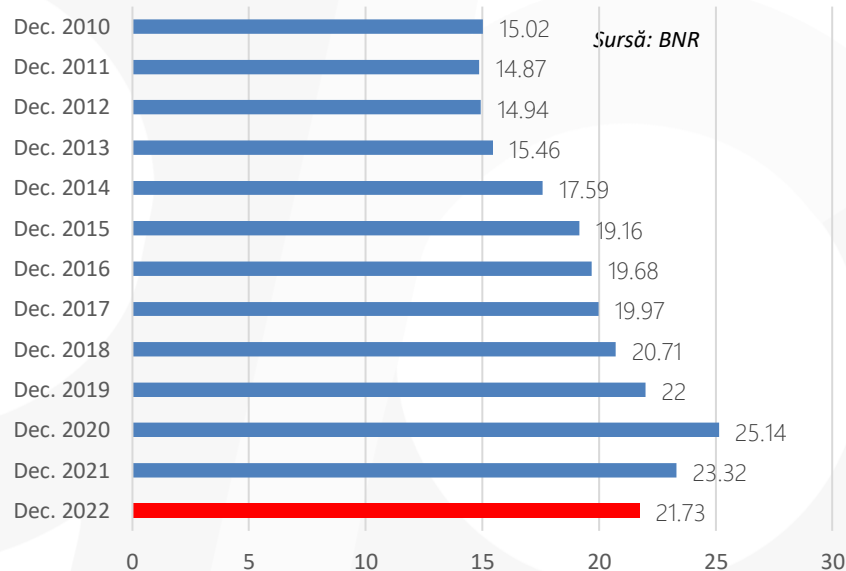
Amprenta și soliditatea SBR

Distribuția activelor

76,5%	Instituții de credit
9,6%	Fonduri de pensii private
5,5%	Instituții financiare nebankare
4,6%	Fonduri de investiții
3,8%	Societăți de asigurare

Indicator de solvabilitate (%)

Sursa: BNR, Raport asupra stabilității financiare, Decembrie 2022

- Sistemul bancar deține peste 3 sferturi din activele sistemului financiar din România (T2 2021).
- Sectorul bancar este stabil și solid, cu indicatori de solvabilitate și de lichiditate peste mediile UE.
- Acesta a reprezentat un pilon de stabilitate și siguranță pe durata pandemiei.

Intermedierea financiară în România

Gradul de intermediere financiară (calculat ca pondere a creditului neguvernamental în PIB) s-a situat la 27,4% în 2021, în creștere de la nivelul de 26,7% în 2020.

Intermedierea financiară este de 4 ori mai redusă ca media zonei euro, de 105,5%, la jumătate față de Polonia (52,5%) și mai scăzută decât cea din Ungaria (39,6%).

Anul trecut, creditul neguvernamental a înregistrat cea mai mare viteză de creștere din ultimii 13 ani. Soldul creditului neguvernamental a avansat cu 16% în luna septembrie, până la 365 mld. Lei. Viteza de creștere a creditului neguvernamental a încetinit la 10,6% în luna februarie 2023.

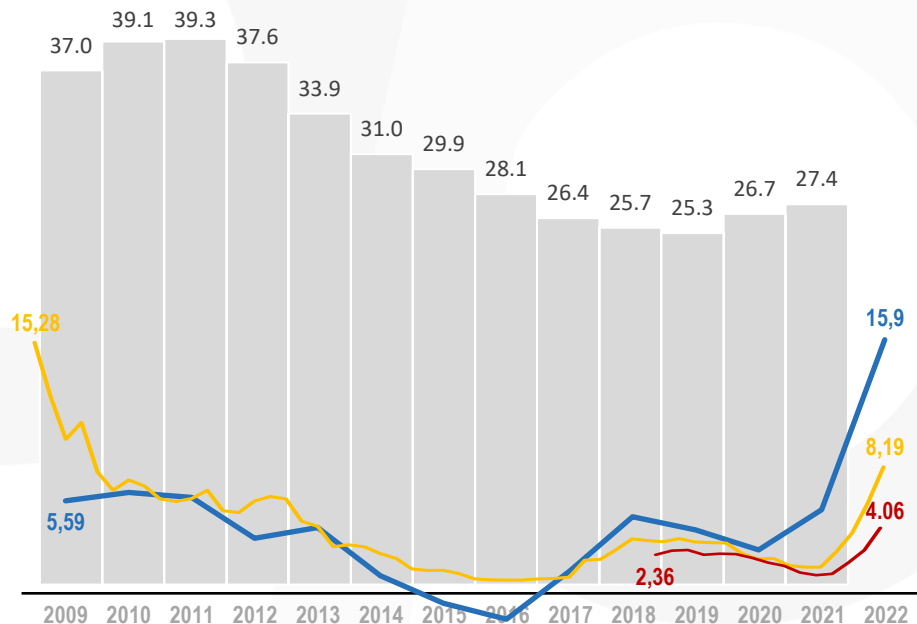
CREDITAREA SECTORULUI PRIVAT

Creditare (%PIB)

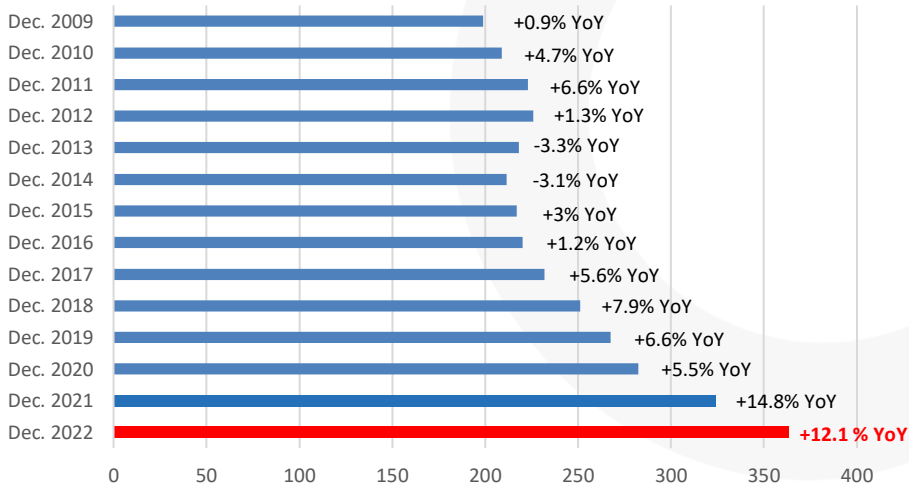
Inflație(%)

ROBOR 3M(%)

IRCC(%)

Credit neguvernamental (mld. lei)

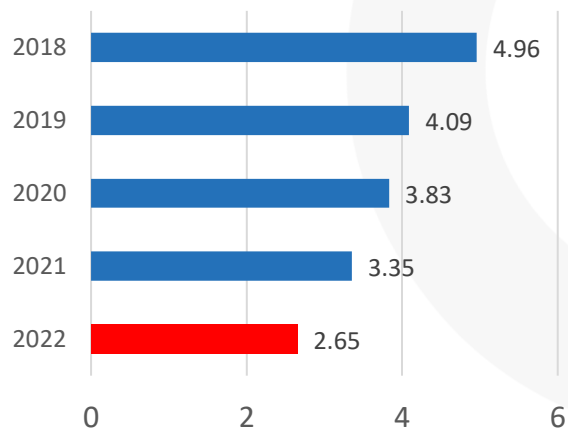
Sursă: BNR, Indicatori monetari

România are cel mai redus nivel de intermediere financiară în rândul statelor UE, calculat ca pondere a activelor bancare în PIB, de 55%, de 5 ori mai mic decât media UE;

- Concentrarea activelor bancare este redusă în România, conform indexului Herfindahl Hirschman (978) și al cotei de piață al primelor 5 bănci (62,5%). Valorile erau mai mici decât mediana UE în decembrie 2018 (1.069, respectiv 64,5%) – 12,59% iul 2022

Rata creditelor neperformante și gradul de acoperire cu provizioane a creditelor neperformante

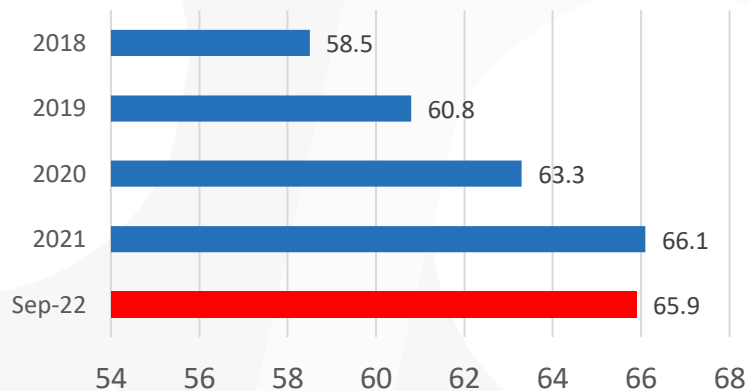
Rata creditelor neperformante (%)

Sursa: BNR, Indicatori agregați privind instituțiile de credit

- O pondere de 12.7% din portofoliul total de credite a beneficiat de efectele moratorului public sau privat. Rata creditelor neperformante a scăzut permanent în ultimii 8 ani (2015-2022) și tinde să se apropie de media europeană de 1,8%.

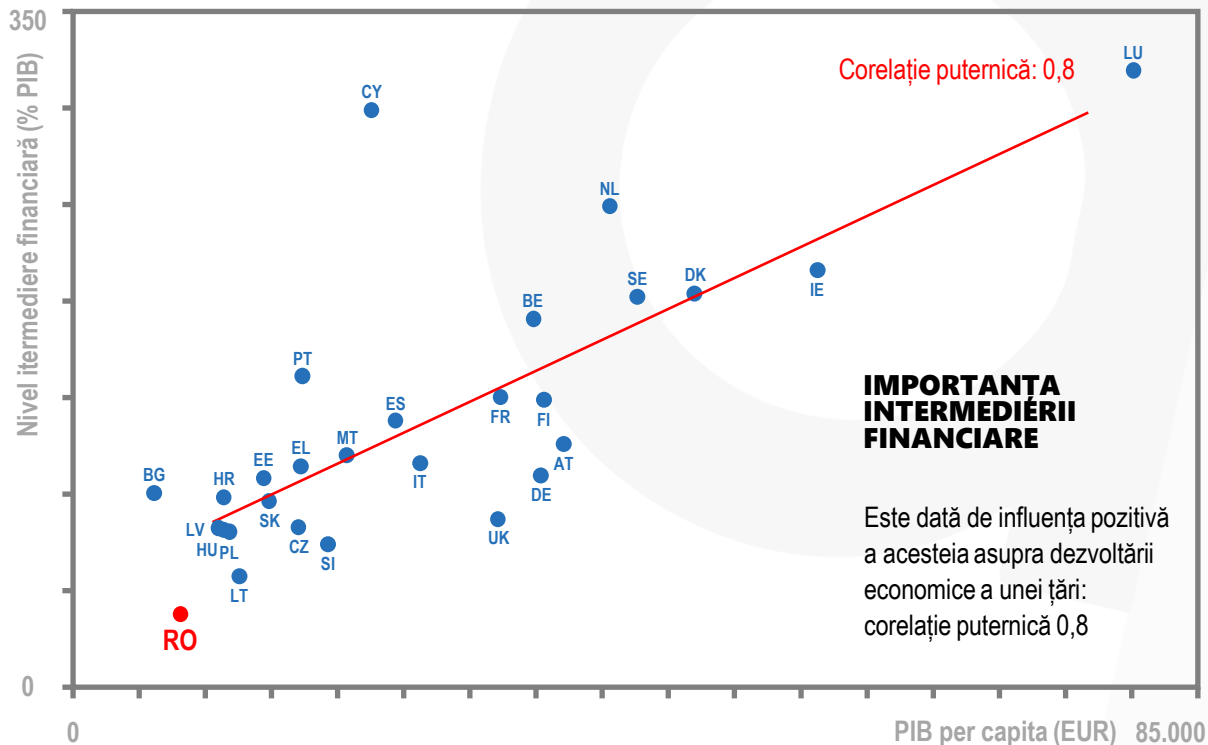
Gradul de acoperire cu provizioane a creditelor neperformante (%)

Sursa: BNR, Raport asupra stabilității financiare, Iunie 2022

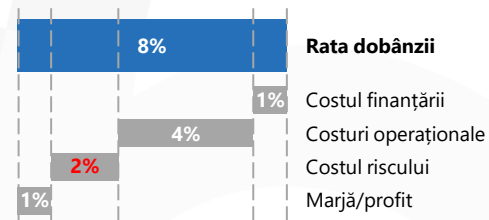
- Gradul de acoperire cu provizioane a creditelor neperformante este ridicat (65,9%) în comparație cu media UE (43,8% - iunie 2022), asigurând stabilitate și reziliență. Băncile din România nu au beneficiat de bailout din fonduri publice.

Intermedierea financiară în România

FORMAREA PREȚULUI PRODUSELOR DE CREDITARE

Sursa: Analiză PWC

Ponderea costului riscului în total dobândă reflectă perioada 2015-2018, când rata creditelor neperformante a scăzut puternic de la 13.5% în 2015 la 5% la sfârșitul lui 2018.

Relația dintre sectorul financiar și creșterea economică a fost analizată în numeroase studii de specialitate, pe parcursul mai multor ani. Plecând de la o analiză a 80 de țări, pe durata a 30 de ani, aceste studii demonstrează că intermedierea financiară creează premisele necesare creșterii economice viitoare.

CAPITOL

- I. Contextul general privind sectorul bancar
- II. **Amprenta antreprenorială și finanțarea**
- III. Provocări și riscuri
- IV. Abordări necesare

Factorii care influențează creditarea

- Evoluțiile economice în plan intern și internațional, determinate de conflictul din Ucraina și pandemia COVID 19;
- Stabilitatea sistemului bancar, lichiditatea și rata de neperformanță;
- Evoluția inflației, a dobânzilor și a cursului de schimb;
- Cadrul legislativ și de reglementare;
- Nivelul maturității resurselor financiare;
- Birocrația versus gradul de digitalizare și automatizare;
- Nivelul educației financiare;
- Înclinația și capacitatea clienților de a se împrumuta;

IMM-urile în România: cifre și impact

	Număr companii			Număr salariați			Valoare adăugată		
	România		UE-27	România		UE-27	România		UE-27
	Număr	procent	procent	număr	procent	procent	mld. €	procent	procent
IMM	530 050	99,7%	99,8%	2 718 572	65,8%	64,4%	52,0	58,0%	51,8%
Mari	1 540	0,3%	0,2%	1 415 542	34,2%	35,6%	37,7	42,0%	48,2%

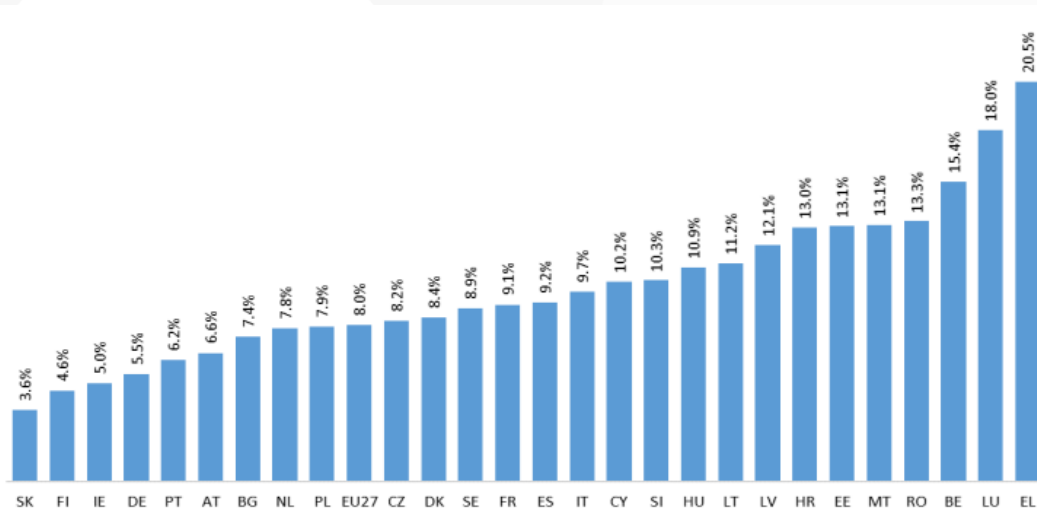
Sursă: *SME Performance Review Annual Report 2021/2022* [SME Performance Review \(europa.eu\)](https://www.europa.eu)

- IMM-urile generează 58% din valoarea adăugată în economie și angajează 65,8% din totalul salariaților.
- SME: A existat o ușoară creștere a numărului IMM-urilor care nu au solicitat împrumuturi (77% în prima parte din 2021), acestea limitându-se astfel la resursele interne, ceea ce poate limita și creșterea companiei. Într-o notă pozitivă, finanțarea start-up-urilor românești a devenit mai diversificată.
- SME: numărul de IMM-uri /per capita (29 la 1000 de locuitori în România) rămâne cu mult sub media UE de 58 IMM-uri la 1000 de locuitori.

Evoluția valorii adăugate a IMM-urilor în economie, UE-27

- Importanța valorii adăugate a IMM-urilor în economie este subliniată, printre altele, de faptul că în România aceasta a crescut cu 13,3% în anul 2021, al doilea an de pandemie.
- Performanța IMM-urilor din România a fost pe locul 4 la nivel european (după Belgia, Luxemburg și Grecia)

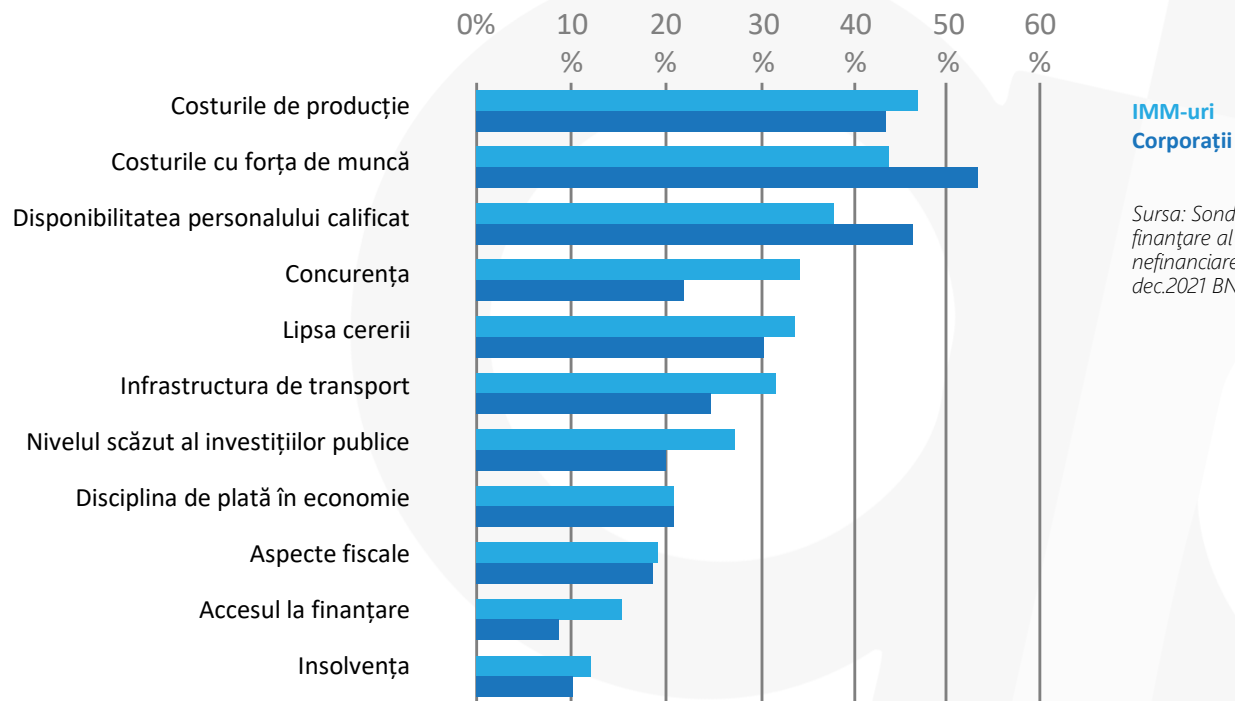
Evoluția (%) anuală a valorii adăugate a IMM-urilor în economie în 2021

Sursă: Raportul Comisiei Europene asupra IMM-urilor, 2022/2021

[SME Performance Review \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/sme/)

Probleme identificate de companii

**IMM-uri
Corporații**

Sursa: Sondaj privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România, dec.2021 BNR

- Accesul la finanțare nu este una dintre problemele principale ale IMM-urilor și nici ale coporațiilor (locul 10 din 11).
- Accesul la finanțare (15%) și aspectele legate de procesul de insolvență (12%) afectează în cea mai mică măsură firmele, potrivit BNR.

Evoluția creditării în perioada pandemiei

Anii 2020-2021

- Creditele noi acordate de băncile din România populației și companiilor în doi ani de pandemie, în perioada 2020 - 2021, s-au cifrat la 194,5 miliarde lei, ceea ce arată sprijinul pe care sectorul bancar l-a oferit pentru dezvoltarea societății românești.
- În cei doi ani analizați, creditarea a fost impulsivă de segmentul companiilor, cu o pondere de peste 55% din împrumuturi.

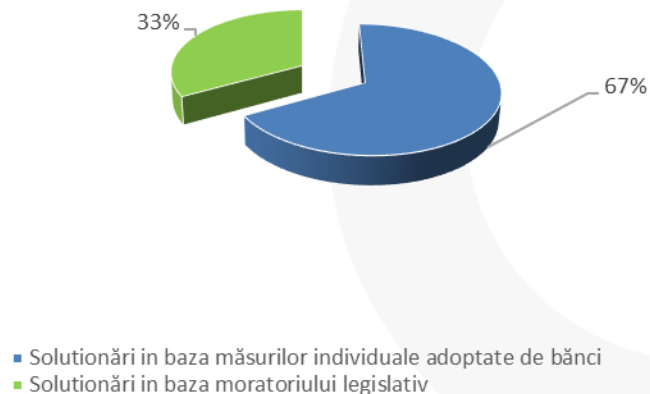
Anul 2022

- Companiile și populația au accesat credite noi de la băncile din România în valoare de 126,7 miliarde lei în anul 2022, în creștere cu 14,6% comparativ cu nivelul înregistrat în anul 2021 (110,5 miliarde lei)
- Populația a accesat împrumuturi în valoare de 51,9 miliarde lei în anul 2022 (4,4% creștere versus 2021), în timp ce volumul creditelor contractate de companii s-a cifrat la 74,8 miliarde lei (în creștere cu 23,2% față de nivelul din anul 2021).

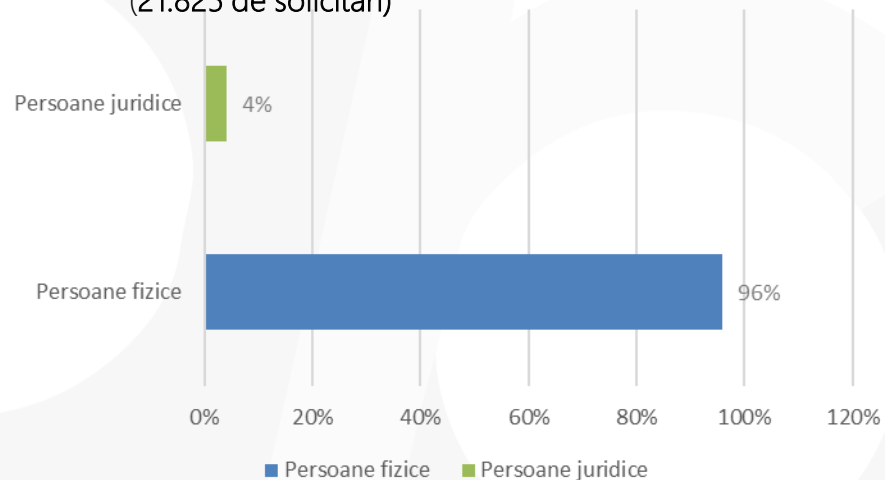
Sumele de mai sus reprezintă valoarea cumulată a creditelor noi accesate în lei, euro și dolari.

Pandemia COVID-19 – Cereri de suspendare la plată

Tipul de soluționare a cererilor în 2020
(686.500 de cereri)

Ponderea cererilor în funcție de tipul de clienți în 2021
(21.825 de solicitări)

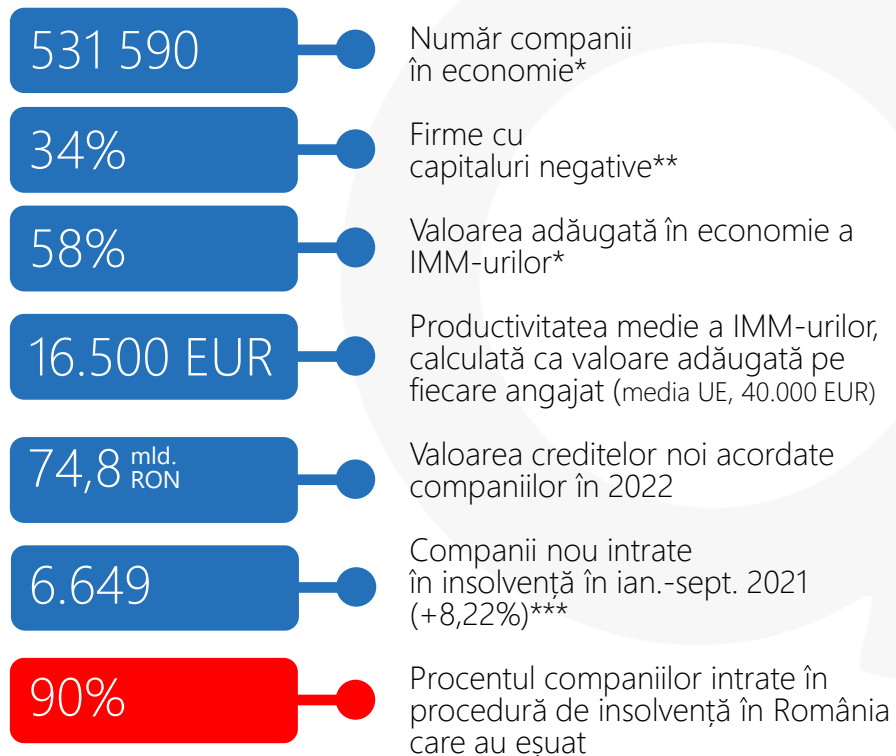
Sursă: ARB

- Ponderea creditelor care au beneficiat de efectele moratoriilor publice și private până la finele lunii martie 2021 a fost de 12,7% din totalul creditelor. Într-un efort conjugat și cu autoritățile statului, prin efectul moratoriului legislativ, precum și prin măsuri individuale, băncile au soluționat aproximativ 700.000 de cereri provenite de la clienți.
- În 2022, băncile din România au primit 7.872 de solicitări pentru suspendarea obligațiilor de plată a ratelor, dobânzilor și comisioanelor, de la clienții persoane fizice și juridice, până la data de 29 august 2022, în conformitate cu prevederile Ordonanței 90/2022.

Programe de finanțare – IMM Invest Plus

- Mizăm în continuare pe accelerarea creditării pe zona companiilor, unul dintre programele care impulsionază creditarea companiilor fiind IMM INVEST PLUS , respectiv pe coordonatele IMM INVEST ROMÂNIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD, GARANT CONSTRUCT, INNOVATION și RURAL INVEST.
- În cursul anului 2021 valoarea garanțiilor a fost de peste 10,5 miliarde lei potrivit datelor FNGCIMM;
- Acest program a avut un grad de bancabilitate a companiilor de 1 din 3, superior celui general de 1 din 7; 15% din companiile din România sunt bancabile pe standardele actuale de reglementare;
- Pentru anul 2022, plafonul total al garanțiilor ce pot fi acordate a fost în valoare de 17,5 miliarde lei, iar pentru anul 2023 plafonul total al garanțiilor a crescut la 20,25 miliarde lei.
- Băncile au obligația reglementativă de a efectua analize adecvate care să nu conducă la creșterea ratei expunerilor neperformante și la grevarea bugetului statului; Analiza de credit presupune o analiză a cash-flow ului, a gradului de îndatorare și a probabilității de nerambursare în condițiile în care garanția oferită de stat nu ține loc de capacitate de rambursare pentru aplicanți.

Intermedierea financiară

Cum putem contribui la creșterea finanțării IMM-urilor?

- Susținem **inițiativele** care promovează activitatea, finanțarea și garantarea creditelor acordate IMM-urilor
- **Produse de garantare** a IMM-urilor cu garanție de stat și la costuri competitive

Cum creștem gradul de absorbție?

- **Planificare strategică sistematică**, fiind prevăzută astfel și o predictibilitate necesară pe zona legislativă, atât pentru statul român, cât și pentru investitori.
- **Colaborare**, bazată pe experiența și expertiza acumulate până în prezent atât la nivelul sistemului bancar cât și la nivelul Autorităților de Management > soluții în sprijinul beneficiarilor pentru o implementare mai facilă a proiectelor > creșterea gradului de absorbție
- **Eficientizarea colaborării** între sistemul bancar - autoritățile de management - beneficiari
- **Educație financiară**

Cum intensificăm PPP?

- Mizăm pe faptul că noul cadru de reglementare va aduce clarificările necesare pentru a demara **proiectele mari** de investiții în PPP
- **Promovarea parteneriatelor** de tip public-privat

Sursă: * SME Performance Review Annual Report 2021/2022 [SME Performance Review \(europa.eu\)](https://www.europa.eu)

CCIR, [Comunicat de presă, iulie 2022](#). *ONRC, [Comunicat de presă decembrie 2022](#);

CAPITOL

- I. Contextul general privind sectorul bancar
- II. Amprenta antreprenorială și finanțarea
- III. Provocări & riscuri
- IV. Abordări necesare

Harta riscurilor la adresa stabilității financiare din România*

Riscuri

Internațional

- **Conflict Ucraina;**
- **Deteriorarea echilibrilor macroeconomice;**
- **Deglobalizare.**

Risc sistemic sever

Incertitudinile la nivel global în contextul crizei energetice și al războiului din Ucraina

Deteriorarea echilibrilor macroeconomice interne, inclusiv ca urmare a evoluțiilor geopolitice și internaționale

Risc sistemic ridicat

Întârzierea reformelor și a absorbției fondurilor europene, în special prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

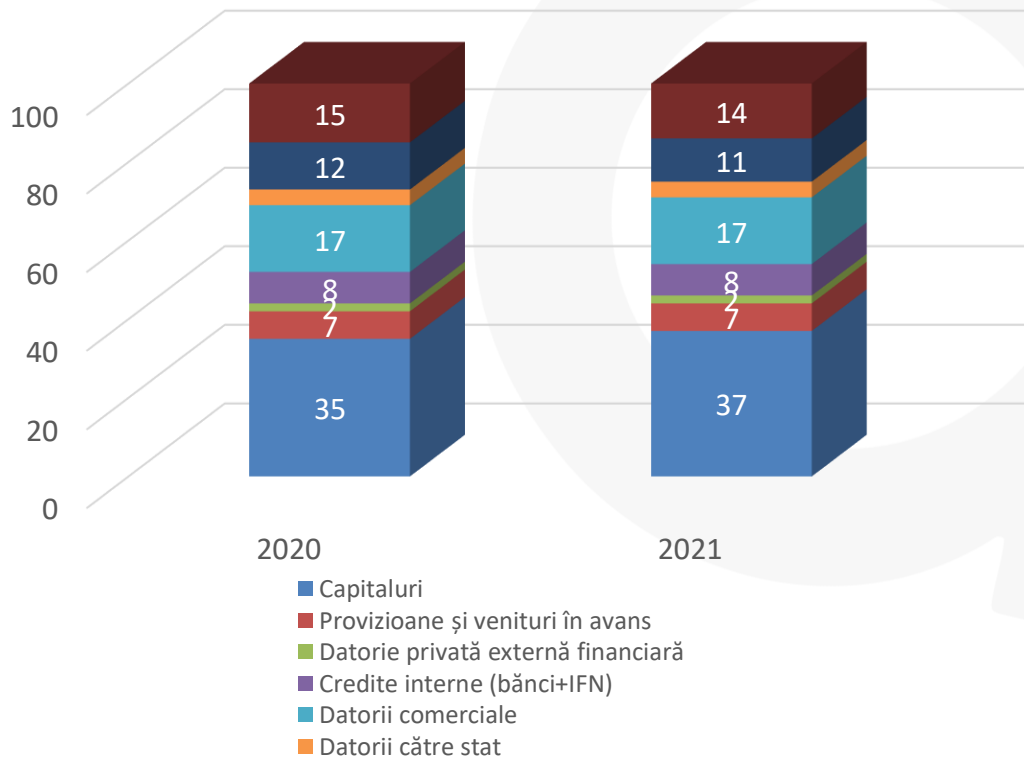
Risc sistemic moderat

Riscul de nerambursare a creditelor contractate de către sectorul guvernamental

Riscul legislativ**

Sursa: * BNR, Raport asupra stabilității financiare, decembrie 2022, **ARB

Structura de finanțare a companiilor nefinanciare

- Datoriile comerciale reprezintă una din principalele forme de finanțare ale companiilor nefinanciare, cu 17% din structura pasivului.
- Acest instrument de finanțare este caracterizat conform BNR de un nivel mai ridicat de risc, având un nivel de neperformanță important (11% din datoriile față de furnizori aveau o întârziere mai mare de 30 de zile).
- Procentul de finanțare prin datorii comerciale este dublu decât cel al finanțării de la bănci și IFN-uri.

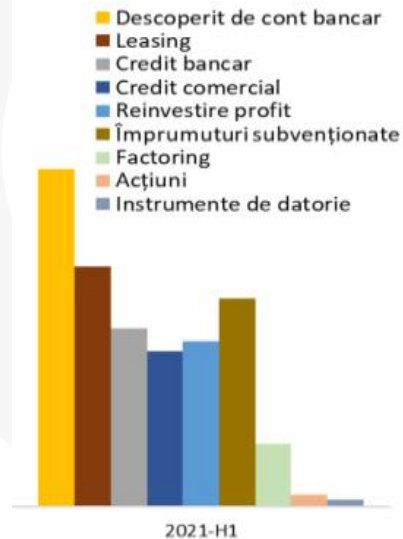
Sursă: *BNR, Raport asupra stabilității financiare, decembrie 2022

Structura de finanțare a IMM-urilor

România

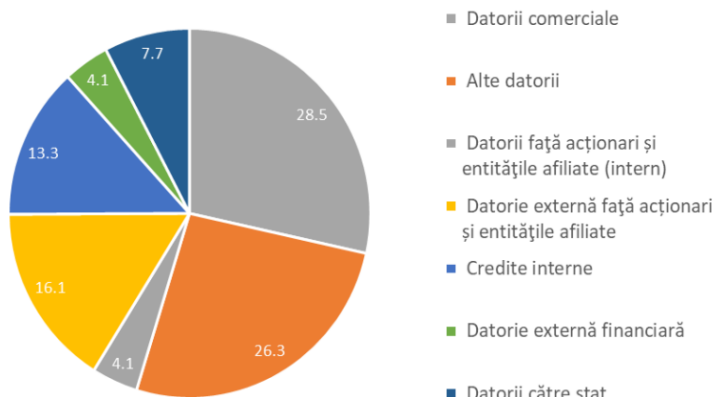
Zona Euro

- Firmele românești apelează într-o mai mare măsură la resursele financiare interne pentru finanțarea activității comparativ cu firmele din zona euro.
- Descoperitul de cont bancar, creditul bancar și creditul comercial sunt toate soluții mult mai puțin accesate de IMM-urile din România comparativ cu cele din zona Euro.

Sursă: CNSM, Analiza Grupului de lucru CNSM pentru creșterea sustenabilă a intermediarii financiare, 2022, Grafic 1.7 și Grafic 1.8.

Structura datoriilor companiilor nefinanciare - 2020

- Creditele de la instituțiile financiare autohtone contribuie cu doar 13,3 la sută, în soldul datoriilor companiilor nefinanciare.
- Împrumuturile de la acționari sau entități afiliate (rezidente și nerezidente) au o pondere mai mult decât dublă (30,4 la sută), o situație similară înregistrându-se și în situația datoriilor comerciale: 28,5%.

Sursă: CNSM, Analiza Grupului de lucru CNSM pentru creșterea sustenabilă a intermediarii financiare, 2022, Grafic 1.9, sursa datelor MF, BNR

Raport credit bancar – credit comercial.furnizor

- Dobânzi penalizatoare ridicate/penalități majore în situația nerespectării termenelor;
- Risc creștere împovărare suplimentară și accentuare dificultăți financiare beneficiar;
- Risc generare efecte negative pe lanțul economic/dificultăți financiare furnizor - /risca neplată beneficiar – insolvență/faliment.
- Aduce prejudicii reputației beneficiarului.

Finanțare bancară

- Opțiuni diverse de produse de creditare;
- Dobândă competitivă raportat la creditul furnizor;
- Bancabilitatea – element reputațional.

Finanțare Furnizor

CAPITOL

- I. Contextul general privind sectorul bancar
- II. Amprenta antreprenorială și finanțarea
- III. Provocări & riscuri
- IV. Abordări necesare

Intermedierea financiară. Cererea – abordări necesare

Înlăturarea vulnerabilităților prezente în bilanțul firmelor

- întărirea disciplinei financiare printr-o abordare de cointeresare
- legiferare pentru a impulsiona creșterea capitalizării companiilor

Intermedierea financiară. Oferta – abordări necesare

1. creșterea capacității de creditare a sistemului bancar

- cadrul legislativ predictibil - încheierea unui parteneriat constructiv cu autoritățile pentru a finanța economia în condiții de predictibilitate
- diminuarea riscului de neperformanță și creșterea capacității de recuperare eficientă și eficace a creanțelor
 - i. eliminarea plafonului de deductibilitate de 30% pentru creanțele cesionate
 - ii. transpunerea timpurie a Directivei privind cadrele de restructurare preventivă

2. creșterea gradului de acoperire a necesarului cu instrumente și produse adecvate

- Prioritizarea creditării spre o economie verde și dezvoltare sustenabilă

3. asigurarea resursei necesare și optimizarea costurilor operaționale pentru sistemul bancar în vederea susținerii creșterii intermedierei financiare

- continuarea programelor guvernamentale și introducerea garanțiilor de portofoliu ce ar face ca implementarea acestora să se facă mult mai eficient
- fructificarea superioară a rolului sistemului bancar în PNRR

Intermedierea financiară. Infrastructura pieței – abordări necesare

1. accelerarea adoptării tehnologiilor digitale în serviciile financiar bancare

- automatizarea schimbului de informații între instituțiile de credit și autorități pentru verificarea datelor cu caracter personal ale clienților
- recunoașterea caracterului juridic al semnăturii electronice simple și a semnăturii electronice avansate

- ## 2. educație financiară și digitală
- pentru creșterea capacității consumatorilor de a lua decizii responsabile și a calității situațiilor financiare
- Implementarea Strategiei Naționale de Educație Financiară
 - dezvoltarea mai susținută a educației antreprenoriale
 - campanii dedicate dezvoltării competențelor digitale de bază și de creștere a gradului de înțelegere a unor noi concepte precum open-banking
 - proiecte pentru dezvoltarea sectorului IMM și îmbunătățirea mediului de afaceri din România către economia digitală

3. simplificarea procesului de acordare a unui credit bancar

- digitalizarea actelor notariale
- stabilirea unor baze de date despre istoricul financiar
- accesul online la documentele specifice PJ
- furnizarea de către ANAF a datelor cu privire la declarațiile de impozit pe venit pentru categoriile care nu depun situații financiare
- fructificarea oportunităților aduse de sectorul FinTech și a open banking-ului în evoluția intermedierei financiare

Concluzii

- Sistemul bancar are indicatorii de stabilitate/soliditate și instrumentele necesare pentru a susține creșterea creditării în ritm susținut pe baze sustenabile, dar în același timp are nevoie de sprijin pentru a elimina barierele existente;
- Comunitatea bancară dorește să poarte un dialog real, continuu și constructiv cu toți stakeholderii pentru a prioritiza importanța intermedierei financiare în dezvoltarea economică a României;
- ARB și comunitatea bancară contribuie cu detalii tehnice și specialiști în vederea implementării proiectelor care susțin creșterea intermedierei financiare.

Vă mulțumesc!

